

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИМОГ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Віра Чорна,
*Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради*
Ангела Дакуніна,
Запорізька гімназія № 92 Запорізької міської ради

У статті велика увага приділяється особливостям поняття «змішане навчання», як з точки зору науковців, так і практиків. Автор вважає його інноваційною технологією, виокремлює головні особливості змішаного навчання, які дають змогу формувати в учнів у процесі навчання іноземної мови навички XXI століття: здатність навчатися упродовж життя, інформаційну компетентність, уміння працювати в команді, аналізувати та розв'язувати проблеми, критично мислити тощо. У статті представлено результати дослідження щодо впровадження змішаного навчання англійської мови у 8 класі середньої школи за моделлю «перевернутий клас». Виявлено підвищений інтерес учнів до предмету «Англійська мова», оскільки домашні завдання у дистанційному форматі виконували всі учні. Онлайн-підтримка та консультування вчителя активізували учнів, які відстають у навчанні. Завдяки груповій та парній роботі зросла соціальна активність учнів, покращилася співпраця вчителя та учнів на уроці.

Ключові слова: змішане навчання, «перевернутий клас», інноваційна технологія, освітній процес, моделі змішаного навчання, дистанційне навчання.

Постановка проблеми. Змішане навчання набуває все більшої популярності в світі та в Україні зокрема. Для того, щоб успішно впроваджувати концепцію Нової української школи, необхідно, щоб в закладах освіти були наявні її компоненти, одним з яких є ефективне освітнє середовище, яке здатне створити умови для цікавого навчання учнів, для співпраці вчителя і учнів. За допомогою інноваційних технологій і методик навчання можна створити таке середовище. Навчання, яке приносить учням задоволення, сприяє формуванню тих важливих компетентностей, які прописані в нових Державних стандартах початкової та базової середньої освіти, здатне створити таке середовище. Дуже важливими, на наш погляд, є інформаційно-комунікаційна компетентність та уміння навчатися впродовж життя. Змішане навчання наразі і є однією з тих технологій, яка здатна забезпечити розвиток цих компетентностей.

Актуальність даної проблеми полягає у новій формі організації навчального середовища на уроках іноземної мови, враховуючи індивідуальні потреби кожного учня, шляхом поєднання онлайн- та офлайн-навчання в один спільний ланцюжок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Змішане навчання – це нове явище в педагогіці, яке тісно пов'язане з комп'ютером та інтернетом,

можливостями їхнього ефективного застосування у процесі оволодіння учнями новими знаннями, уміннями та навичками для поєднання різних форм навчальної діяльності: парної, групової, самостійної, колаборативної тощо. Змішане навчання, його сутність, переваги та недоліки активно досліджуються вітчизняними та іноземними науковцями. Дослідженням технології змішаного навчання та реалізації «змішаних» моделей в освітніх закладах займаються українські вчені-методисти такі, як-от: О. Д. Безверха, Л. В. Калініна, О. А. Кузьменко і Д. Р. Антонюк, а також зарубіжні: Б. Бернатек, К. Крістенсен, Б. Грінберг, Р. Шварц, М. Хорн, Дж. Янг та ін. Концепція змішаного навчання була розроблена зарубіжними вченими-методистами з метою застосування у сферах математичних та природничих наук, проте використання змішаних моделей навчання у процесі вивчення іноземних мов, з урахуванням особливостей соціокультурного простору України, залишилося поза увагою дослідників, що обумовлює актуальність даного наукового дослідження.

Метою статті є дослідження доцільності застосування моделей змішаного навчання з метою розширення освітніх можливостей учнів у процесі вивчення іноземних мов за рахунок збільшення доступності та гнучкості освіти, врахування їхніх індивідуальних навчальних потреб темпу й ритму освоєння навчального матеріалу.

Виклад основного матеріалу. Змішане навчання базується на успішному поєднанні традиційних форм навчання та новітніх онлайн-технологій, поєднуючи в собі ефективність і перспективи соціалізації у класі з провідними можливостями навчання в режимі онлайн. К. Крістенсен визначає таке навчання як освітню концепцію, в рамках якої використання інформаційно-освітніх ресурсів у стаціонарному навчанні відбувається із застосуванням елементів асинхронного й синхронного електронного навчання [5, с. 169]. Змішане навчання – це освітня концепція, в рамках якої учень/учениця отримує знання як дистанційно через мережу Інтернет, так і очно з учителем. Такий підхід дає можливість контролювати час, місце та темп власного навчання. Означена модель дозволяє поєднувати традиційні методики та актуальні технології. Під час змішаного навчання матеріали подаються в електронному вигляді, існує можливість здавати роботу також в електронному вигляді, відбувається регулярне оцінювання з коментарями, надається можливість групової роботи, існують засоби електронного відстеження успішності (електронні журнали); очне навчання базується на принципах інтерактивності [1, с. 69]. Але незважаючи на різні підходи у трактуванні поняття «змішане навчання», науковці одностайні щодо складників «змішування»: поєднання очного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій у класі та поза його межами. Застосування змішаного навчання є особливо ефективним у процесі навчання іноземної мови в закладах загальної середньої освіти, адже воно дає змогу [2, с. 37]:

- враховувати темп і стиль кожного учня, особливо при запам'ятовуванні нової лексики;

- використовувати різноманітні активні форми навчання та спілкування учнів іноземною мовою один з одним та з учителем у класі і поза його межами;
- постійно відстежувати навчальні досягнення учнів;
- мотивувати всіх учасників освітнього процесу до співпраці учителя з учнями і батьками.

Прикладом цьому слугує організація навчання на уроці англійської мови у 8 класі за темою «Повторення і актуалізація матеріалу, вивченого у 7 класі», яка передбачає повторення вивченого у 7 класі за змістовими блоками: «Visiting Ukraine», «Britain is great», «Present Perfect Tense» та «Past Perfect Tense» за технологією змішаного навчання. Ці теми були вибрані не випадково, а з метою порівняння з результатами навчання за аналогічними змістовими модулями у 7 класі.

Для навчання за технологією змішаного навчання було обрано модель «перевернутий клас». Вона передбачає опрацювання учнями вдома теоретичного матеріалу, правил, інструкцій, кліше з використанням онлайн-ресурсів, запропонованих учителем, а в школі – практичне застосування знань у процесі роботи над проектами, участі в діалогах та дискусіях, практичними завданнями тощо. Матеріал, який пропонує вчитель для домашнього опрацювання, учні отримують у вигляді презентацій, відео чи електронного підручника. Ці завдання учні мають зробити перед очним навчанням. За методом навчання «перевернутий клас» змінюється сама організація навчальної роботи у класі: вчитель втрачає функцію ретранслятора знань, а стає модератором (дає рекомендації, вказівки, коментарі). Учні ж беруть активну участь у навчальному процесі, працюючи в парах, мікрогрупах, групах, виконуючи завдання різної складності. Разом зі зміною навчання змінюється і саме місце діяльності – навчання вдома, а повторення в класі. Для моделі «перевернутий клас» нами було створено навчальний блок на дистанційній платформі Moodle «Super Minds», який містив навчальні завдання для роботи вдома. В експерименті, який тривав 12 днів, брали участь учні 8-А класу Запорізької гімназії № 92. Двадцять вісім учнів цього класу вивчають англійську мову з першого класу. Для проведення дослідження клас було поділено на дві групи з рівноцінним рівнем знань з предмету «Англійська мова». Експериментальна група становила 14 учнів, контрольна група – також 14 учнів. У експериментальній групі навчання проводилося за моделлю змішаного навчання «перевернутий клас», у контрольній групі – за традиційною класно-урочною системою. На початку експерименту учням було запропоновано пройти вхідне тестування на виявлення знань учнів із тем: «Visiting Ukraine», «Britain is great», «Present Perfect Tense» та «Past Perfect Tense», що вивчалися у 7 класі. Завершальним етапом дослідження стало підсумкове рефлексивне заняття, на якому обговорювалися результати роботи під час навчального модуля та враження учнів від технології змішаного навчання. Учні пройшли і вихідне (заключне) тестування, яке дало змогу проаналізувати ефективність використання змішаного навчання. Ми провели порівняльний аналіз вхідного та

вихідного тестувань з метою виявлення якісних змін у навчанні експериментальної та контрольної груп. Дані представлено в таблиці № 1.

Таблиця 1

Порівняльна таблиця результатів контролю знань учнів 8 класу з темами: «Visiting Ukraine», «Britain is great», «Present Perfect Tense» та «Past Perfect Tense» до та після завершення дослідження

Рівень Знать учнів	Контрольна група				%	Експериментальна група				%
	Початок дослідження		Кінець дослідження			Початок дослідження		Кінець дослідження		
	К-сть учнів	%	К-сть учнів	%		К-сть учнів	%	К-сть учнів	%	
Високий	1	8	4	1	3	1	8	5	9	1
Достатній	8	1	7	4	7	9	9	8	1	8
Середній	3	3	2	5	8	2	5	–	–	–
Низький	1	8	–	–	–	1	8	–	–	–

Підсумкове тестування підтвердило ефективність використання змішаного навчання за моделлю «перевернутий клас». Але важливим показником дослідження є не лише успішне навчання учнів, але й їхнє задоволення від навчання та отримання власного учнівського досвіду під час проведеного дослідження. Обговорення результатів навчання з учнями також підтвердило задоволення учнів від доступності матеріалу, враження від роботи на дистанційній платформі, онлайн-підтримки тощо.

Використання елементів змішаного навчання за моделлю «перевернутий клас» підвищило інтерес учнів до вивчення англійської мови, всі учні класу виконували домашні завдання дистанційно, покращилася поведінка учнів на уроці та співпраця вчителя з учнями і батьками.

Висновки. Змішане навчання як модель організації освітнього процесу набуває все більшої популярності, адже воно містить багато переваг як для вчителя, так і для учнів. Воно ефективно поєднує різноманітні методи і технології онлайн- і оффлайн-навчання та дозволяє індивідуалізувати навчальний процес з іноземних мов [4, с. 84]. Поєднання активних форм навчання із використанням цифрових технологій у класі і вдома дуже зацікавлює учнів та адаптує їх до навчання у цифровому суспільстві, учні стають здатними до визначення своїх навчальних цілей та стають більш відповідальними за результати свого навчання.

Результати проведеного дослідження підтвердили той факт, що змішане навчання підвищує інтерес учнів до вивчення англійської мови та позитивно впливає на їхню якість навчання. Впровадження концепції Нової української школи розширює можливості активного застосування інноваційних технологій і методик навчання. Змішане навчання останнім часом

почали використовувати у закладах освіти міста Запоріжжя та Запорізької області. На нашу думку, його впровадження потребує подальшого наукового дослідження з урахуванням особливостей освітньої системи України.

Список використаних джерел:

1. Калініна Л. В. Використання технологій змішаного навчання у процесі викладання іноземних мов у середній школі: навч.-метод. посібник / Л. В. Калініна, О. Д. Безверха, О. А. Кузьменко, Д. С. Антонюк. Житомир : Арт Майстер, 2016. 127 с.
2. Aspire's Blended Learning 101: Handbook // General Media Literacy Lessons. – Retrieved from: <http://www.blendmylearning.com/wp-content/uploads>.
3. Bernatek B. Blended Learning in Practice: Case Studies from Leading Schools. FirstLine Schools. September 2012 / B. Bernatek, J. Cohen, J. Hanlon, M. Wilka. Retrieved from : <https://goo.gl/WLhK3r>
4. Blended Learning // The Clayton Christensen Institute. Retrieved from : <https://goo.gl/1IpmhL>
5. Christensen C. Disrupting Class: How Disruptive Innovation Will Change the Way the World Learns / C. Christensen, M. Horn, C. Johnson – New York: McGraw-Hill, 2008. 272 p.
6. Greenberg B. Blended Learning: Personalizing Education for Students: online course / B. Greenberg, R. Schwartz, M. Horn. Retrieved from : <https://goo.gl/7ZneuO>

CHORNA VIRA, DAKUNINA ANZHELA. IMPLEMENTATION OF BLENDED LEARNING TECHNOLOGY IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS TO ENSURE THE REQUIREMENTS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

In this article, a lot of attention is focused on the features of the concept of “blended learning”, both from the point of view of scientists and practitioners. The author considers it an innovative technology, singles out the main features of blended learning, which make it possible to form 21st century skills in students in the process of learning a foreign language: the ability to learn throughout life, information competence, the ability to work in a team, analyze and solve problems, think critically, etc. The article presents the results of a study on the implementation of mixed teaching of the English language in the 8th grade of a high school based on the “inverted classroom” model. The increased interest of students in the subject “English language” was revealed, since all students completed homework in a remote format. Online support and teacher counseling have activated students who are lagging behind in their studies. Thanks to group and pair work, the social activity of students has increased, and cooperation between the teacher and students in class has improved. The article gives quantitative and qualitative results of the conducted research on the implementation of blended learning elements in the process of teaching English at 8 form using flipped classroom model and those results were being analyzed due to the assumptions. Summarizing of the students’ learning achievements using flipped classroom model revealed positive qualitative changes in the results of the experimental students group.

Key words: blended learning, flipped class, innovative technology, educational process, blended learning models, distance learning.

Надійшла до редакції 02.11.2022 р.